

ПОХОДЪТ НА ПРЕДНИЯ ОТРЯД И СЪДБАТА НА СТАРОЗАГОРЦИ ПРЕЗ 1877 ГОДИНА В ОГЛЕДАЛОТО НА БЪЛГАРСКИЯ ПЕРИОДИЧЕН ПЕЧАТ

Нейчо Кънев

Когато прекрачвам прага на старозагорския катедрален храм „Св. ВМЧ Димитър“, изпитвам силно възмущение пред изяществото на образите и сцените. Четката на проф. Никола Кожухаров е обезсмъртила Апостола сред следовници и черковни дейци, а от другата страна е открит Петко Рачов Славейков сред граждани и „необикновените хора“, както летописецът нарича освободителите¹.

Отразените два тържествени мига, озарени от образите на фреските, ни подтикват към размисли за политическия смисъл на Освобождението и последвалия апокалипсис в града. Твърди се, че оцелелите старозагорци, завърнали се в изпепелените бащини огнища, откъснати от света, дори не разбират за подписания „предварителен“ мирен договор в Сан-Стефано. Това не изключва от нашите представи трепетните надежди, породени от сведенията на българските периодични издания след обявяването на Руско-турската война. Нека да припомним - само в Руската главна квартира се събират 76 кореспонденти². Естествено печатът става надежден и търсен източник за развоя на военните действия. Публицистиката доминира в нашата възрожденска литература. През втората половина на съдбовния за България XIX век, тя се превръща в проникновен извор за историческата съдба на собствения ни народ. Философията на българската история през периода на Възраждането не може да се разгадае без този ключ на писмената култура.

Първият въпрос, който предизвиква размисли, е доколко българският периодичен печат изгражда самопознанието през епохата, както и усет за политическата значимост на събитията. Интересува ни също как старозагорското градско общество се отнася към сведенията в печата. Във възникналия международен диалог за предопределеността на предстоящата Руско-турска война, който започва още по време на пожарите на Априлското въстание през 1876 г., участват и българските вестници. В града има множество абонати и осезателно присъства на страниците на българската периодика³. Нови предпоставки за обществена осведоменост създава също европейската и руската преса. Художествените и публицистичните творби излъчват сложни послания и въздействие върху мисловните преобразования на обществото и отношението му към действителността. Превна-